

Warszawa, 25 maja 2022 roku

Sprawa: Oświadczenie Senatora Artura
Dunina złożone 29.04.2022 r.
w sprawie projektu ustawy o
zmianie ustawy o podatku
dochodowym od osób fizycznych
oraz niektórych innych ustaw

Znak sprawy: ST1.054.15.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na przekazane przy piśmie BPS/043-41-1664/22, oświadczenia Pana senatora Artura Dunina złożone 29 kwietnia br. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zgodnie z oceną skutków regulacji do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2186), w roku 2022, ze względu na wprowadzony system stałych rat PIT, projektowane zmiany podatkowe nie będą miały wpływu na budżety samorządowe.

W kolejnych latach potencjalne utracone dochody samorządów z tytułu niższych wpływów PIT będą kompensowane przez dodatkowo zwiększone kwoty subwencji rozwojowej, będące efektem działania reguły dochodowej określonej w art. 9b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹, zapewniającej samorządom długookresową stabilizację finansową oraz zakładane w kolejnych latach uzupełnienie środków subwencji ogólnej (vide m.in. art. 36b; art. 28 ust. 4 ustawy o dochodach JST i/lub w efekcie wdrożenia zasadniczej reformy systemu subwencyjnego, nad którą prace będą kontynuowane we współpracy ze stroną samorządową).

¹ Dz. U z 2021 r., poz.1672

W 2023 r. zmniejszenie dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w zasadniczej mierze będzie kompensowane dodatkowym wzrostem subwencji rozwojowej (ponad kwotę obligatoryjną tej subwencji, która na 2023 r. wynosi 3 mld zł).

W przyjętej przez Sejm ustawie z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw wprowadzono zapis zgodnie z którym w roku 2023 przewiduje się, że dodatkowe zwiększenie kwoty podstawowej części rozwojowej subwencji ogólnej będzie rozdzielane między JST proporcjonalnie do planowanych na rok 2023 dochodów JST z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. Regulacja ta pozwoli na sprawiedliwe kompensowania ubytków w podatku dochodowym od osób fizycznych dla samorządów. Wszystkie gminy, powiaty i województwa – adekwatnie do tych ubytków – będą partycypowały w kompensacie, która będzie miała formę dodatkowo zwiększonej subwencji rozwojowej.

Przyznanie części rozwojowej subwencji ogólnej, jak również dodatkowego zwiększenia tej części subwencji (w związku z działaniem reguły stabilizującej) następuje z mocy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i na podstawie mechanizmów określonych w tej ustawie. Samorzady nie będą wnioskować o przyznanie dodatkowych środków z subwencji rozwojowej. Tak więc zmiany w dochodach z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i w podatku dochodowym od osób prawnych będą kompensowane poprzez zwiększone dochody w postaci subwencji, o której przeznaczeniu decydują samodzielnie JST.

Warto zaznaczyć, że w ustawie o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (uchwalonej 14 października 2021 r.), zaproponowano rozwiązania, które zapewniają m.in. dostosowanie systemu finansów samorządu terytorialnego do wyzwań związanych z wdrażaniem zmian w systemie podatkowym.

Zawarte w tej ustawie regulacje pozwalają między innymi na stabilizację dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Dochody z tytułu udziału we wpływach z PIT i CIT do jednostek samorządu terytorialnego przekazywane są w równych miesięcznych ratach, w kwotach zgodnych z prognozą określoną przed rozpoczęciem roku budżetowego. Dla samorządów to gwarancja dochodów oraz ułatwienie przy planowaniu oraz realizowaniu budżetów. Rozwiązanie to przyczynia się też do większego zrównoważenia dochodów i bardziej równomiernego przekazywania środków finansowych.

W ustawie wprowadzono również regułę stabilizującą dochody samorządów co oznacza, że dochody samorządowe są mniej podatne na wahania cyklu koniunkturalnego oraz bardziej odporne na skutki zmian prawnych. Jeśli dochody z PIT i CIT w danym roku spadną poniżej ustalonego referencyjnego poziomu, to samorzady otrzymają kompensatę w formie dodatkowo zwiększonej subwencji rozwojowej.

Pragnę poinformować, iż uchwalona 14 października br. ustawa jest pierwszym etapem reformy systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustaleniami ze Stroną Samorządową Ministerstwo Finansów będzie kontynuować prace koncepcyjne w tym zakresie. Zbudowanie nowego systemu dochodów jest skomplikowanym zadaniem, na które

wpływa wiele czynników, m.in. bardzo duża różnorodność jednostek samorządu terytorialnego, zarówno pod względem terytorialnym, jak i rozwoju gospodarczego i społecznego, a także sytuacja ekonomiczna w kraju i za granicą.

Prace te będą prowadzone w ramach powołanego na mocy ustaleń Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego Zespołu ds. przeglądu finansów samorządowych, w skład którego wchodzi przedstawiciele rządu i samorządu.

Jednocześnie pragnę nadmienić, iż Ministerstwo Finansów jest otwarte na rozmowy ze stroną samorządową o systemowych rozwiązaniach w zakresie zmian dochodów JST.

Ministerstwo Finansów na bieżąco monitoruje sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego. Ze wstępnych wyników wykonania dochodów tych jednostek na koniec pierwszego kwartału 2022 roku wynika, iż były one wyższe w stosunku do roku ubiegłego o ok. 8 proc., czyli o około 6,6 mld zł. W przypadku dochodów bieżących to wykonanie było wyższe o ok. 8,6 proc., czyli o około 6,7 mld zł. Pierwszy kwartał zamknął się nadwyżką w wysokości 15,7 mld zł i ten wynik w zestawieniu rok do roku był lepszy o 1,13 mln zł. Wysoka była także nadwyżka operacyjna, która wyniosła w pierwszym kwartale 16 mld zł i była o blisko 2 mld zł wyższa niż w ubiegłym roku. Warto podkreślić, że same jednostki samorządu terytorialnego zaplanowały deficyt na poziomie 43 mld zł.

Odnosząc się do podniesionej w oświadczeniu kwestii rozszerzenia zakresu zadań spowodowanego koniecznością zapewnienia opieki i pomocy uchodźcom z Ukrainy, należy zaznaczyć, że jednostki samorządu terytorialnego są beneficjentami środków Funduszu Pomocy, utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa².

Minister Finansów, który został upoważniony przez Prezesa Rady Ministrów do dysponowania środkami Funduszu Pomocy w zakresie środków na dodatkowe zadania oświatowe w ramach pomocy dzieciom ukraińskim, przekazał już w kwietniu br. pierwszy transfer środków z Funduszu na cele pomocowe w obszarze oświaty. Kolejna transza dodatkowych środków z tytułu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, została przekazana na rachunki bankowe budżetów gmin w maju br.

Środki te wyliczyło Ministerstwo Edukacji i Nauki. Ich podział został zaopiniowany pozytywnie przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Finansów

² Dz. U z 2022 r., poz.583

Sekretarz Stanu

Sebastian Skuza

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/